

ДРОГОВИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Проректор з науково-педагогічної
роботи та інформатизації

Володимир ГАЛИК

27 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МУЗИЧНОЇ ІНТЕРПРЕТОЛОГІЇ

Галузь знань: **02 Культура і мистецтво**

Спеціальність: **025 Музичне мистецтво**

Освітньо-наукова програма: **Музичне мистецтво**

Статус дисципліни: **вибіркова**

Факультет **початкової освіти та мистецтва**

Кафедра **вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва**

Мова навчання: **українська**

Дані про вивчення дисципліни:

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамен
			Кредити ЄКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна, вечірня	II	III	4/120	46	16	-	-	30	74	-	+	-

Робоча програма складена на основі освітньо-наукової програми та навчального плану підготовки **доктора філософії (42 кредити ЄКТС)**.

Розробник: Ірина БЕРМЕС – доктор мистецтвознавства, професор

Погоджено гарантом освітньо-наукової програми:

Ірина БЕРМЕС – доктор мистецтвознавства, професор

Схвалено на засіданні кафедри вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва

Протокол № 8 від 03.06. 2024 р.

Зав. кафедри Ірина БЕРМЕС

Схвалено на засіданні науково-методичної ради факультету початкової освіти та мистецтва

Протокол № 8 від 26.06. 2024 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету

Протокол № _____ від _____ 2024 р.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни є вивчення теоретичних основ інтерпретації музики різних епох і стилів; діяльності виконавців; формування базових категорій теорії виконавського мистецтва.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є інтерпретологія як наукова дисципліна у системі музикознавства.

Відповідно до вимог освітньо-наукової програми здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти повинні засвоїти визначені **компетентності**.

Загальні компетентності:

- Розуміння сучасної методології музичного мистецтва; здатність до застосування методів наукового пізнання; методологічно та науково грамотно здійснювати наукове дослідження; інтерпретувати його результати.
- Розуміння сучасної методології музичного мистецтва; здатність до застосування методів наукового пізнання; методологічно та науково грамотно здійснювати наукове дослідження; інтерпретувати його результати із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні компетентності:

- Здатність доцільно застосовувати новітні музикознавчі концепції, пояснювати сучасні культурні явища і процеси; усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між усіма елементами теоретичних та практичних знань музичного мистецтва.
- Здатність до оперування поняттями музикознавства в контексті історичних, теоретичних та практичних знань, умінь і навичок.
- Здатність до самостійного здійснення аналізу особливостей функціонування музичного твору у певному соціокультурному середовищі.

Програмними результатами навчання є:

- Знання проблем розвитку сучасного музичного мистецтва.
- Здатність до розуміння взаємозв'язку між сферою теорії та практики музичного мистецтва.
- Здатність до розуміння головних досягнень музичного мистецтва у виконавській творчості.
- Здатність логічно будувати структуру наукового дослідження, застосовувати відповідні методи його реалізації, здійснювати якісну інтерпретацію отриманих результатів.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчається після таких дисциплін, як: «Філософія як досвід мислення», «Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності», «Методологія та проблеми сучасного музикознавства», «Проблеми виконавського музикознавства», паралельно з дисциплінами «Проблеми музичної герменевтики», «Соціокультурні виміри музичного мистецтва», «Проблеми українського музичного діаспорознавства» та ін.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до вимог освітньо-наукової програми здобувачі третього

(освітньо-наукового) рівня вищої освіти у результаті засвоєння навчальної дисципліни повинні

знати:

- історико-стилістичні особливості інтерпретації музики епохи бароко, класичної, романтичної і сучасної музики;
 - композиторські стилі, жанри та форми;
 - методологію аналізу виконавської інтерпретації;

вміти:

- здійснювати порівняльний аналіз інтерпретаційних версій одного і того ж твору різними виконавцями;
- створити індивідуальну художню інтерпретацію музичного твору;
- застосовувати методологію аналізу особливостей виконавської інтерпретації.
- вибудовувати концепцію і драматургію музичного твору.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здійснюється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

А (90 – 100) – оцінка «відмінно» – «5» (*відмінне засвоєння навчального матеріалу з урахуванням можливих кількох неточностей*): отримує аспірант, який виявив ґрунтовні знання про:

- історико-стилістичні особливості інтерпретації музики епохи бароко, класичної, романтичної і сучасної музики;
- композиторські стилі, жанри та форми;
- методологію аналізу виконавської інтерпретації;
- інтерпретаційні версії одного і того ж твору різними виконавцями;
- індивідуальну художню інтерпретацію музичного твору;
- концепцію і драматургію музичного твору.

В (82 – 89) – оцінка «добре» – «4» (*вище середнього рівня володіння загальними та фаховими компетентностями*): отримує аспірант, який ґрунтовно засвоїв навчальний матеріал, проте припустився незначних помилок щодо вичерпності розкриття одного з питань, точності формулювань окремих теоретичних положень щодо:

- історико-стилістичних особливостей інтерпретації музики епохи бароко, класичної, романтичної і сучасної музики;
- композиторських стилів, жанрів та форм;
- методології аналізу виконавської інтерпретації;
- інтерпретаційних версій одного і того ж твору різними виконавцями;
- індивідуальної художньої інтерпретації музичного твору;
- концепції і драматургії музичного твору.

С (75 – 81) – оцінка «добре» – «4» (*середній рівень володіння загальними та фаховими компетентностями*): отримує аспірант, який добре володіє навчальним матеріалом, переконливо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому основну та додаткову літературу, але допускає деякі помилки при визначенні певних дефініцій,

недоліки у логічності висловлювань, обґрунтованості висновків, повноті чи лаконічності відповідей щодо:

- історико-стилістичних особливостей інтерпретації музики епохи бароко, класичної, романтичної і сучасної музики;
- композиторських стилів, жанрів та форм;
- методології аналізу виконавської інтерпретації;
- інтерпретаційних версій одного і того ж твору різними виконавцями;
- індивідуальної художньої інтерпретації музичного твору;
- концепції і драматургії музичного твору.

D (67 – 74) – оцінка «задовільно» – «3» (*задовільний рівень володіння загальними та фаховими компетентностями*): отримує аспірант, який на достатньому рівні засвоїв навчальний матеріал, однак під час відповіді допускає значну кількість помилок, уникає самостійних суджень і висновків. Суттєві неточності виникають при демонстрації засвоєних знань і умінь щодо:

- історико-стилістичних особливостей інтерпретації музики епохи бароко, класичної, романтичної і сучасної музики;
- композиторських стилів, жанрів та форм;
- методології аналізу виконавської інтерпретації;
- інтерпретаційних версій одного і того ж твору різними виконавцями;
- індивідуальної художньої інтерпретації музичного твору;
- концепції і драматургії музичного твору.

E (60 – 66) – оцінка «достатньо» – «3» (*рівень, що задовольняє мінімальні критерії володіння загальними та фаховими компетентностями*): отримує аспірант, який недостатньо добре знає навчальний матеріал, має певні прогалини в розумінні окремих змістових блоків програми, його відповіді носять суто репродуктивний характер, без належного осмислення. Виявляє недостатній рівень засвоєння таких питань:

- історико-стилістичні особливості інтерпретації музики епохи бароко, класичної, романтичної і сучасної музики;
- композиторські стилі, жанри та форми;
- методологія аналізу виконавської інтерпретації;
- інтерпретаційні версії одного і того ж твору різними виконавцями;
- індивідуальна художня інтерпретація музичного твору;
- концепція і драматургія музичного твору.

FX (35 – 59) – оцінка «незадовільно» – «2» (*з можливістю повторного складання*): виставляється аспіранту, який не володіє значною частиною загальних і фахових компетентностей щодо навчального матеріалу, допускає суттєві помилки у відповідях на запитання, не виконав усіх видів навчальної роботи. Доопрацювання потребують основні змістові компоненти навчальної роботи, а саме:

- історико-стилістичні особливості інтерпретації музики епохи бароко, класичної, романтичної і сучасної музики;
- композиторські стилі, жанри та форми;
- методологія аналізу виконавської інтерпретації;
- інтерпретаційні версії одного і того ж твору різними виконавцями;

- індивідуальна художня інтерпретація музичного твору;
- концепція і драматургія музичного твору.

Г (0 – 34) – оцінка «незадовільно» – «2» виставляється аспіранту, який фрагментарно володіє загальними і фаховими компетентностями, програмним матеріалом, не виконав усіх видів навчальної та самостійної роботи. Ключові змістові компоненти навчальної роботи засвоєні незадовільно, а саме:

- історико-стилістичні особливості інтерпретації музики епохи бароко, класичної, романтичної і сучасної музики;
- композиторські стилі, жанри та форми;
- методологія аналізу виконавської інтерпретації;
- інтерпретаційні версії одного і того ж твору різними виконавцями;
- індивідуальна художня інтерпретація музичного твору;
- концепція і драматургія музичного твору.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання знань аспірантів відбувається згідно з видами навчальної роботи, які зобов'язаний виконати кожен аспірант:

- участь у семінарському занятті (доповідь на питання плану заняття, доповнення до доповідей за іншими питаннями плану заняття, участь у дискусії за темою заняття);
- співбесіда з лектором (фронтальна перевірка компетентності аспіранта);
- залік.

Відповіді на семінарських заняттях; співбесіда з лектором; залік.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Вступ до музичної інтерпретології

Місце навчальної дисципліни у циклі музично-теоретичних дисциплін. Специфіка навчальної дисципліни. Завдання курсу «Музична інтерпретологія». Основна література.

Інтерпретологія – сфера музикознавства, що систематизує феномени виконавської діяльності музикантів у всьому розмаїтті їх прояву (теорія, історія, практика) (за О. Ключевим).

Музична інтерпретологія як наукова дисципліна, що об'єднує досягнення теоретичного та виконавського музикознавства, сучасна галузь теоретичного музикознавства. Проблемне коло питань сучасної інтерпретології (історія інструменту і його подальші еволюція; виконавська та педагогічна діяльність видатних музикантів (персоналії); виконавська семантика чи аналіз виконавського тексту; жанрово-стильовий зміст музичного твору в аспекті впливу видатних виконавців на композиторську творчість; методологія як сукупність загальних основ теорії виконавства, що віддзеркалює соціокультурний та світоглядний контексти (за К. Тимофєєвою).

Інтерпретологія як «точка відліку» для виконавця становить комплекс методів вивчення музичної творчості як персонально-сукупної рефлексії (за Л. Шаповаловою, О. Александровою).

Роль інтерпретології у навчанні музикантів-виконавців, усвідомленні завдань виконавського мистецтва та розумінні шляхів їх реалізації на сучасному етапі.

2. Поняття «інтерпретація» у музичному мистецтві

Поняття «інтерпретація» у гуманітарних науках.

Інтерпретація у музиці. Три смислові грані дефініції «інтерпретація» у музикознавстві: загальнонаукова, герменевтична, виконавська.

Визначення поняття «виконавська інтерпретація». Відмінність термінів «виконання» й «інтерпретація». Характеристика різних поглядів на виконавську інтерпретацію (Є. Гуренко, О. Катрич, Н. Корихалова, О. Маркова, В. Москаленко, Л. Опарик, О. Пилатюк, С. Савенко).

Аспекти вивчення виконавської інтерпретації: філософський, музикознавчий, композиторський, виконавський, педагогічний, історичний, критичний, порівняльний, стильовий. Роль інтерпретації у виконавстві. Умови, необхідні для існування виконавської інтерпретації (комунікативна тріада «композитор – виконавець – слухач», музичний твір, зони композиторської та виконавської компетенцій).

3. Інтерпретація музичного твору

Музична інтерпретація як результат взаємодії нотного тексту, виконавських традицій і творчої волі виконавця. Об'єктивне і суб'єктивне, інтуїтивне і раціональне у музичному виконавстві. Творча природа виконавства.

Розуміння та трактування як діалектично взаємопов'язані сторони інтерпретації. Народження нових смислів як результат інтерпретації. Специфіка художньої інтерпретації, інтуїтивне осягнення об'єкту інтерпретації («вживання», синергетика). Роль семантичного й естетичного аналізу твору для виконавської інтерпретації. Адекватність виконавської інтерпретації музичного твору. Формування художньо-виконавської ідеї та її реалізація.

Різні аспекти інтерпретації: тлумачення виконавцем авторського задуму; історичне успадкування; міжкультурні і внутрікультурні відносини. Аутентичне виконання, занурення в історико-культурний контекст.

«Особистість – мислення – свідомість» в інтерпретаційному процесі.

Тлумачення музичного твору з погляду мислення виконавця.

Інтерпретологія й акценти виконавської рефлексії на композиторський твір.

4. Поняття «текстуальні стратегії» як інструмент осягнення інтерпретації

Поняття «текстуальна стратегія» у гуманітарних науках.

Визначення поняття «текстуальна стратегія» у музикознавстві.

Фактори, що впливають на текстуальну стратегію: музичний дискурс, стиль епохи, рівень розвитку нотації, нотаційні вподобання композитора.

Основні текстуальні стратегії. Старовинні, класико-романтична, новітня текстуальні стратегії. Загальна характеристика кожної з них.

5. Проблеми виконавського прочитання музичних текстів різних епох: епоха Бароко

Характерність старовинної текстуальної музики для музики епохи бароко. Музична практика епохи бароко. Темп, динаміка, архітектоніка, артикуляція, мелізматика).

Аутентичне (історично інформоване) виконавство. Проблема строю, інструментарію, виконавської свободи. Порівняння інтерпретацій різними виконавцями.

Поліфонія як енергетична форма. Інвенції. Прелюдії і фуги циклу, їх енергетичний контур.

Аналіз виражального образного розвитку часової компоненти тематизму музики епохи бароко. Роль колористичної сторони фактури у виконавській традиції.

6. Виконавська специфіка прочитання музичних текстів віденських класиків

Характерність старовинної текстуальної музики для музики віденських класиків. Музична практика класицизму у порівнянні з практикою попередньої епохи. Темп, динаміка, артикуляція, фразування, мелізматика, виконавська фактура та їх роль в інтерпретації. Аналіз сонатної форми.

Демонстрація можливостей інтерпретації змісту на рівні проявів образного конфлікту, похідного контрасту в експозиції сонат.

Сонатно-симфонічний цикл. Оцінні критерії змісту музичного процесу і реалізації цілісної концепції.

7. Музика епохи романтизму: особливості інтерпретації

Характерність романтичної текстуальної стратегії для музики західноєвропейських і українських композиторів ХІХ–ХХ століть. Музична практика романтизму у порівнянні з практикою попередніх епох. Виконавське туше і його роль у створенні образної атмосфери виконання. Темпоритм, агогіка, динаміка, артикуляція, фразування, виконавська фактура у виконанні. Відомі колористи-романтики.

Демонстрація можливостей інтерпретації змісту на рівні вияву образного конфлікту, похідного контрасту у музичних творах.

Порівняння інтерпретації різними виконавцями творів композиторів-романтиків.

8. Музика ХХ століття і сучасна музика: інтерпретаційний аспект

Виконавські манери у виконанні сучасної музики.

Характерність новітньої текстуальної стратегії для музики ХХ століття. Визначальні риси: багатство текстуальних рішень, співіснування протилежних текстуальних варіантів; посилення виконавської свободи. Збільшення числа параметрів за рахунок театрального, просторового, вербального, візуального. Зміна якості параметрів. Нестійкий розподіл параметрів за зонами компетенцій.

Засади структурного й інтонаційно-стильового мислення у сучасній музиці.

Перелік тем семінарських занять

1. Музична інтерпретація як об'єкт музичної інтерпретології. Інтерпретологічні методи в сучасному музикознавстві.

2. Теоретичні основи музичної інтерпретації.

3. Складові інтерпретаційного процесу.

4. Музикант-інтерпретатор і музичне виконання.

5. Види музичної діяльності: композитор – виконавець – слухач.
6. Три епохи історії музики: доінтерпретаційна, інтерпретаційна, постінтерпретаційна (за С. Савенко).
7. Розвиток мистецтва інтерпретації: історичний аспект.
8. Тенденції у музичному виконавстві ХХ століття: аемоційність, апсихологізм, фетишизація техніки у виконавському стилі.
9. Музичний твір як об'єкт інтерпретації.
10. Авангардна музика і її вплив на музичну практику.
11. Сучасна виконавська практика у галузі академічної музики.
12. Види тексту інтерпретації (акустичний, авторський, пластичний, ментальний тексти, метатекст).
13. Методологія як система підходів і принципів наукового моделювання музики, що відображає зміст соціокультурного й історичного контекстів теорії і практики музичного виконавства.
14. Композиторські («зона композиторської компетенції») і виконавські параметри інтерпретації («зона виконавської компетенції»).
15. Музикознавчий розгляд питань інтерпретації: зв'язок виконавської інтерпретації і композиторського тексту, об'єктивні і суб'єктивні елементи інтерпретації, природа інтерпретаторських рішень.

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

У завдання для самостійної роботи аспірантів входить опрацювання лекційного та практичного матеріалу:

1. Характеристика різних поглядів на виконавську інтерпретацію.
2. Сутність музичної інтерпретації.
3. Механізми розуміння музичного твору.
4. Музичний твір як самостійна музично-інтонаційна програма.
5. Задум та музична ідея твору.
6. Основні види музичної інтерпретації (композиторська інтерпретація, виконавська інтерпретація, музикознавча інтерпретація тощо).
7. Роль інтерпретації у виконавській творчості.
8. Творча природа виконавського мистецтва.
9. Термін «текстуальна стратегія» у музикознавстві.
10. Основні напрямки у розвитку теорії виконавського стилю.
11. Формування інтерпретаторського мистецтва як самостійної галузі музичного виконавства.
12. Сутність аутентичного (історично інформованого) виконавства.
13. Виконавська концепція як основа інтерпретації.
15. Об'єктивний та суб'єктивний типи виконавської інтерпретації.
16. Сучасні проблеми музичної інтерпретології.
17. Музичне виконавство як мистецтво інтерпретації.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань аспірантів відбувається згідно з видами навчальної роботи, які зобов'язаний виконати кожен аспірант:

Критерієм аналізу якості виконання завдань та його усне викладення є максимально влучна добірка наукової інформації з переведення у форму суджень чи тверджень.

Оцінювання знань методом співбесіди з лектором визначає рівень компетентності аспіранта: обізнаності щодо змісту навчальної дисципліни; набутих знань і умінь.

Співбесіда з лектором проводиться в кінці семестру за наперед оголошеним розкладом. Семестрова підсумкова оцінка визначається як сума балів з усіх видів навчальної роботи. Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

Усні відповіді (семінарські)	Співбесіда з лектором	Залік
60	40	100

Максимальна оцінка за відповіді, виступи й дискусії з кожної теми (п'ятнадцять тем) під час семінарських занять – до 4 балів включно (максимально 60 балів за всі теми).

Підсумкова співбесіда з лектором передбачає виконання описово-аналітичних знань з теоретичних та прикладних проблем навчальної дисципліни, включаючи теми для самостійної роботи. Сумарна кількість балів призначених на оцінку підсумкової співбесіди, виводиться шляхом оцінювання якості виконаних завдань, що включає повноту розкриття питання, його практичну спрямованість та можливість застосувати у наукових, дослідницьких та методологічних ситуаціях.

Залік за талоном № 2 і К проводиться в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Для аудиторного навчання застосовуються проектори та ноутбуки.

Дистанційне навчання здійснюється через відео-конференцію на платформі Zoom з використанням ноутбука.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Давидов М. Виконавське музикознавство: енциклопедичний довідник. Луцьк : ВАТ “Волинська обласна друкарня”, 2010. 400 с.
2. Москаленко В. Лекции по музыкальной интерпретации : учебное пособие. Киев : ТОВ «Клякса», 2013. 272 с.
3. Коменда О. Три подхода к изучению исполнительской интерпретации музыкального текста. *Музыкальная академия*. 2015. №4. С. 159–164.

4. Опарик Л. Комунікативний аспект музично-виконавського висловлювання : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Львів, 2007. 17 с.

5. Пилатюк О. Першовиконання музичного твору як феномен сучасного соціокультурного континууму : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Львів, 2006. 17 с.

6. Полусмяк И. Теоретические и методические аспекты музыковедческой интерпретации : автореф. дис. .. канд. искусствоведения : 17.00.02. Киев : КГК им. П. И. Чайковского, 1989. 25 с.

7. Чекан Ю. Інтонаційний образ світу. Київ : Логос, 2009. 227 с.

8. Шаповалова Л. В. Виконавська рефлексія як об'єкт інтерпретології . *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*: зб. наук. праць. Харків, ХДУМ ім. І. П. Котляревського, 2007. Вип. 21. С. 178–188.

9. Шаповалова Л. Духовная реальность музыкального произведения. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти* : Вип. 40 : Когнітивне музикознавство. Харків : Вид-во «С.А.М», 2014. С. 11–32.

10. Шаповалова Л. Интерпретология как интегративная наука. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики*. Вип. 46. С. 289–300.

11. Шаповалова Л. Формування мислення сучасного виконавця в системі інтегральних зв'язків теорії музики та інтерпретології. *Modern culture and art history: an experience of Ukraine and EU: Collective monograph*. Riga : Izdevnieciba "Baltija Publishing", 2020. Р. 1–20.

Додаткові:

12. Москаленко В. Аналіз у ракурсі музикознавчої інтерпретації. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського* : Київ, 2008. № 1. С. 106–111

13. Олексюк О. Ціннісно-сміслова інтерпретація як творча самореалізація музиканта-виконавця. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. Київ, 2009. Вип. 82. С. 295–302.

14. Шаповалова Л. Апология когнитивного музыковедения. *Мир музыки*: издание Бакинской консерватории. 2013. №1. С. 41–49.

15. Шаповалова Л. Целокупное бытие музыки : о задачах и перспективах интерпретологии. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*: зб. наук. праць. Харків: ХДУМ ім. І. П. Котляревського, 2005. Вип. 16. С. 196–204.

16. Николаевская Ю. Homo interpretatus в музыкальной культуре : теоретический аспект. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти* : зб. наук. праць. Харків: ХДУМ ім. І. П. Котляревського, 2014. Вип. 29. С. 601–614.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

17. Академічна та популярна музика у XX - на початку XXI ст. Режим доступу: <http://uip.uipa.edu.ua/wp-content/uploads/2015/04/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F6.pdf> 19

18. Гаврилова Л., Псарьова Л. Інтерпретація музичного твору: теоретичні аспекти. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти* : зб. наук. праць. Вип. 3. Слов'янськ, 2016. С. 97–106. Режим доступу: http://pptma.dn.ua/files/2016/3/11.Gavrilova-Psarova_s.97-106.pdf